

ТОРА ОР • ПАРШІ ВАЙЕХІ • МААМАР 3

אסרי לגפן עירה ולשורקה בני אתונו

«Прив'язує своє лоша до виноградної лози,
а сина своєї ослиці — до добірної лози»

НА ЧЕСТЬ

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Батько Ребе, реб Леві-Іцхок

LikuteiTorah.com

ХАСИДСЬКА ПАРША

likuteitorah.com/uk/torah-ohr/vayechi/3/

1 אסרי לגפן עירה ולשורקה בני אתונו. כבס ביין לבושו וגוי.

«Прив'язуючи своє ося до виноградної лози, а сина своєї ослиці — до добірної лози; у вині виправ свій одяг» тощо.

הנה מקרא זה נאמר לימות המשיח דקאי אדלעיל מניי [מיניה] לא יסור שבט מיהודה וגוי. עד כי יבא שילה ולו יקהת עמים ואז יהיה גם אסרי לגפן עירה:

Отже, цей вірш сказаний про дні Машіаха, адже він продовжує попередній [вірш]: «Не відійде скипетр від Єгуди» тощо, «аж поки не прийде Шіло, і до нього збиратимуться народи»; і тоді буде також «прив'язування його осяти до виноградної лози».

2 וביאור הענין הנה אמרו"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] אין בין עולם הזה לימות המשיח אלא שעבוד בלבד

Пояснення цього питання таке: наші мудреці, благословенної пам'яті, сказали: «Немає різниці між цим світом і днями Машіаха, окрім самого поневолення».

כי ימות המשיח אינו עוה"ב [עולם הבא] שלאחר התחיה. שזהו מתן שכרן של צדיקים. אבל ימות המשיח הוא בבחי' היום לעשותם ולא לקבל שכרן.

Адже дні Машіаха — це не Майбутній світ, що настає після Воскресіння і є [часом] надання винагороди праведникам. Дні Машіаха натомість належать до рівня «Сьогодні — виконувати їх», а не отримувати за них винагороду.

3 ועיקר היום לעשותם ותכלית השלימות של המעשה יהיה בימות המשיח.

І головне [виконання] слів «Сьогодні — виконувати їх» і найвища досконалість діяння припадуть на дні Машіаха.

וכמו שהיה עיקר עבודת האדם בגי'ע [בגן עדן] לעבדה ולשמרה. לעבדה זו מצות עשה. ולשמרה זו מצות לית [לא תעשה]. שהי' [שהיה] אז בחי' היום לעשותם בתכלית השלימות אלא שאח"כ ויגרש את האדם וגוי.

Так само головною працею Адама в Еденському саду було «обробляти його й берегти його»: «обробляти його» — це заповіді-повеління, а «берегти його» — це заборони. Адже тоді був рівень «Сьогодні — виконувати їх» у найвищій досконалості; але згодом «Він вигнав людину» тощо.

ואח"כ נכנסו אבותינו לארץ ג"כ בשביל קיום מעשה המצות שכמה מצות התלויים בארץ דוקא כמעט ארבע הידות

Згодом наші праотці також увійшли до Землі заради виконання міцвот на практиці, адже багато міцвот залежать саме від Землі — майже чотири п'ятих [з них].

ואחר כך גלו משם ולא נתקיימו בידם עד ימות המשיח שיהיה במהרה בימינו שאז יהי' [יהיה] בחי' היום לעשותם בתכלית השלימות.

А згодом вони були вигнані звідти, і [міцвот] не виконувалися ними аж до днів Машиаха — нехай він прийде незабаром, за наших днів, — коли буде рівень «Сьогодні — виконувати їх» у найвищій досконалості.

4 והנה אנו אומרים ושם נעשה לפניך את קרבנות חובותינו וכו' כמצות רצונך כו'. שעיקר המעשה היא עבודת הקרבנות שאין אנו יכולים לקיים בגלות אלא שבגלות נתקנה התפלה כנגד הקרבנות. ועדיין אין זה כמצות רצונך ממש:

Тепер ми кажемо: «І там ми принесемо перед Тобою наші обов'язкові жертвоприношення тощо, згідно з велінням Твоєї волі» тощо. Адже головним діянням є служіння жертвоприношень, яке ми не можемо звершувати у вигнанні; натомість у вигнанні було встановлено молитву як відповідник жертвоприношень. І все ж це ще не є справді «згідно з велінням Твоєї волі».

5 ולהבין זה דלכאורה התפלה במעלה העליונה יותר מהקרבנות שהתפלה היא נשיאת נפש האדם בספור שבחיו של מקום ברוך שאמר והיה העולם וכל הללויה וכו' עד שמגיע לואהבת בכל נפשך כו'

Щоб зрозуміти це: на перший погляд, молитва має вищий рівень, ніж жертвоприношення, адже молитва — це піднесення душі людини, коли вона промовляє хвалу Вс-вишньому: «Благословенний Той, Хто сказав — і світ постав», і всі «Галелуя» [псалми] тощо, аж доки не доходить до слів «І любитимеш... усією душею своєю» тощо.

משא"כ הקרבנות הוא בנפש בהמה וכיום השבת שני כבשים.

Натомість жертвоприношення пов'язане з душею тварини: «А в день Шабату — двоє ягнят».

ולמה יהיו הקרבנות במעלה העליונה כל כך שיקראו כמצות רצונך ושזה יהי [יהיה] תכלית השלימות של ימות המשיח יותר מהתפלה שבגלות.

Чому ж тоді жертвоприношення мають такий високий рівень, що їх називають «згідно із заповіддю Твоєї волі», і чому саме вони становлять найвищу досконалість днів Машиаха — більше, ніж молитва доби вигнання?

הנה כתיב גפן ממצרים תסיע. שכנ"י [שכנסת ישראל] נמשלו לגפן שגדלים בה ענבי שמם יוצא היין ע"י דריכה בגת.

Адже написано: «Ти переніс виноградну лозу з Єгипту», бо громаду Ізраїлю уподібнено до виноградної лози: на ній ростуть грона винограду, з яких добувають вино, витискаючи їх у виноробному пресі.

6 והנה עיקר היין המשובח יוצא מהענבי [מהענבים] הסמוכי לקרקע כמו שאמרו לגבי נסכים לא היו מביאין מן הדליות אלא מן הרגליות ששם יוצא יין משובח יותר.

Найкраще вино переважно походить із винограду, що росте близько до землі, як сказали [мудреці] щодо возліянь: вони приносили [вино] не з лоз, піднятих на шпалерах (далійот), а з низьких лоз (раглійот), бо саме звідти походить краще вино.

והנה היין נתחלק לכמה מינים יש יין המשמח ויש יין המשכר יש יין אדום ויש יין לבן וכך ככל המשל הזה נמשלו כנס"י [כנסת ישראל] שיש בהם אהבה מסותרת למקום כו'.

Вино буває кількох видів: є вино, що звеселяє, і є вино, що сп'яняє; є червоне вино й біле вино. Так само в кожній подробиці цієї притчі громада Ізраїлю уподібнюється [до вина], адже в ній прихована любов до Всевишнього тощо.

7 וכדי להוציאה מהעלם אל הגלוי צריך להיות בבחי' רגליות דהיינו להיות בחי' נפשי כעפר לכל תהיה.

Щоб вивести її з прихованого стану до явленого, необхідно досягти рівня (бхіна) «лоз, що стеляться низько (раглійос)», тобто бути на рівні вислову: «Нехай моя душа буде як порох для всіх».

וגם דריכה בגת להיות לב נשבר ונדכה וע"י זה יוצא היין הוא בחי' האהבה מסותרת שהיתה בעלם

А також — топтання у винному пресі: мати розбите й здавлене серце. Завдяки цьому виходить вино, яке є бхіною прихованої любові, що перебувала в прихованому стані,

כי על יין אמרו נכנס יין יצא סוד והיינו לפי שהיין היה ג"כ מתחלה בהעלם כענבים ואח"כ נתגלה ויצא לחרץ.

адже про вино сказали: «Входит вино — выходит таємниця». Це тому, що й вино спочатку було приховане у виноградинах, а згодом стало явним і вийшло назовні.

8 והנה באהבה יש ב' בחי'. יש מתפעל להיות שמחת ה' בלבו היא בחינת יין המשמח ובחי' יין לבן מבחי' חמר חיווריין עתיק כו'.

Тепер, у любові є два рівні. Є той, хто зворушується так, що радість у Б-зі перебуває в його серці; це рівень «вина, що звеселяє», і рівень білого вина, що походить від рівня «давнього білого вина» (хамар хіварайян атик) тощо.

ויש מתפעל להיות לו מרירות הלב מפני היותו ממארי דחושבנא מכל מחשבותיו ודבוריו ומעשיו אשר לא לה' המה ולצעוק אל ה' ולדבקה בו הוא בחי' יין אדום ויין המשכר וכו'.

A є той, хто зворушується так, що відчуває гіркоту в серці, бо належить до марей дехушбана (тих, хто підбиває рахунок) щодо всіх своїх думок, слів і вчинків, які не були заради Б-га, і [зворушується] волати до Б-га та приліпитися до Нього; це рівень червоного вина й вина, що сп'яняє, тощо.

9 והנה אנו אומרים בשבת וינוחו בו ישראל מקדשי שמך. ולכאורה אינו מוכן הלא הוא ית' מאליו קדוש וכתוב כי קדוש אני וקדושתו למעלה מקדושתכם.

Тепер у Шабат ми кажемо: «I нехай спочине на ньому Ізраїль, який освячує Твоє Ім'я». На перший погляд, незрозуміло: хіба Він, благословенний Він, не святий Сам по Собі? I написано: «Бо Я святий», а також: «Моя святість вища за вашу святість».

ואיך יהיה תלוי קדושתו ית' בישראל דייקא שיקראו הם המקדישים שמו. אך הענין דהנה אנו אומרים אתה קדוש ושמך קדוש וקדושים בכל יום יהללך סלה.

Як же тоді святість Його, благословенного, може залежати саме від Ізраїлю, так що їх називають тими, хто освячує Його Ім'я? Але суть така: ми кажемо: «Ти святий, і Твоє Ім'я святе, і святі щодня славлять Тебе, села».

פִּי קְדוּשִׁים בְּכָל יוֹם כֹּי כַמֶּאֱמָר הַמַּחֲדָשׁ בְּטוֹבוֹ בְּכָל יוֹם תְּמִיד מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית שְׁבַכְל יוֹם וַיּוֹם מִתְהוּוֹה מֵאִין לִישׁ כָּל מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית.

Значення слів «святі щодня...» тощо — як у вислові: «Той, Хто Своєю добротою щодня, постійно оновлює діяння творіння»: кожного дня все творіння постає з небуття до буття.

10 וכשהם משיגים כל יום התהוותם וחיותם מבחי' קדוש ומוכדל כי עליו ית' נאמר אדון הנפלאות פי' למעלה מעלה מבחי' נפלאות כמ"ש עושה פלא.

І коли вони щодня осягають, що їхнє буття й життєва сила походять від рівня святості й відокремленості, адже про Нього, благословенного, сказано: «Владика чудес», тобто Він незрівнянно, незрівнянно вищий за рівень чудес, як написано: «Він творить диво» (осе феле).

שבחי' הפלא הוא כעשיה גשמיות אצלו ית'. כי ענין הפלא היא פליאת ההתהווי' יש מאין

Адже рівень чудесного для Нього, благословенного, — наче фізична дія (асія), бо суть дива — у дивовижності виникнення буття, чогось із нічого.

וראשית ההתהווי' הוא בחכמה כמ"ש והחכמה מאין תמצא.

А початок виникнення буття — у мудрості (Хохма), як написано: «І мудрість знаходиться з нічого (айн)».

11 וכתוב כולם בחכמה עשית שהחכמה נחשבת אצלו כעשיה גשמית שהיא בחי' סוף דרגין משכל ודבור ומחשבה ומעשה וכך החכמה נחשבת אצלו שהוא ית' למעלה מן החכמה ומרומם עד אין קץ.

І написано: «Ти створив їх усіх мудрістю (Хохма)», адже для Нього Хохма вважається подібною до фізичного творення (асія), яке є останнім із рівнів — інтелекту, мовлення, думки й дії. Так само Хохма вважається для Нього [чимось низьким], адже Він, благословенний, вищий за Хохму й піднесений без кінця.

ולכן הם יהללך סלה תמיד בעילוי אחר עילוי בלי הפסק וכל זה בבחי' ושם קדוש כי הודו של שמו על ארץ ושמים.

Тому вони «славлять Тебе, села» безперервно, [підносячись] від одного рівня до наступного. І все це — на рівні «і святе Ім'я Твоє», адже сяйво Його Імені — «над землею і небом».

כמ"ש כי ביה הי צור עולמים פי' ביי"ה הוא שמו הוי"ה כי הוי"ה היא גי"כ י"ה שהוי"ו מושך היו"ד כו'.

Як написано: «Бо Ягом, Ім'ям Б-га (Гавая), Він створив світи». Тобто «Ягом» тут означає Його Ім'я Гавая, адже [літери] гей-вав-гей — це також йуд-гей, бо вав продовжує йуд тощо.

12 וביו"ד נברא העוה"ב [העולם הבא] כנ"ל היינו עלמין סתימין דלא אתגליין עין לא ראתה אלהים זולתך

А літерою йуд був створений Майбутній світ, як згадувалося вище; тобто приховані світи (альмін сетімін), які не розкриті: «Жодне око не бачило, Б-же, крім Тебе».

ובה"א [ובאות ה"א] נברא עוה"ז היינו עלמין דאתגליין מה שהוא מושג ונתפס בהשגת הנבראים

А літерою гей був створений цей світ; тобто розкриті світи (альмін де-ітгальян): усе те, що доступне сприйняттю й осягненню створених істот.

ואפי' [ואפילו] ג"ע [גן עדן] העליון נקי עלמא דאתגלי' לגבי בחי' זו שהוא שם שהרי צדיקי' [צדיקים] נהנים כו' אלא שלגבי עוה"ז השפל הגשמי נקי עוה"ב [עולם הבא] ג"ע [גן עדן] העליון. אבל לגבי עולמות עליוני' [עליונים] נקרא בשם עוה"ז ועלמא דאתגליא מאחר שיש שם הנאה ותענוג הנשמות

Навіть Вищий Ган Еден називається «розкритим світом» (альма де-ітгалья) стосовно цього рівня, адже саме там «праведники насолоджуються» тощо; лише стосовно цього нижнього, матеріального світу Вищий Ган Еден називається Майбутнім світом. Але стосовно вищих світів його називають «цим світом» і «розкритим світом», адже там душі зазнають насолоди й радості,

משא"כ בחי' עלמין סתימין הוא מה שאינו מושג ונתפס כלל עין לא ראתה וכו' וכל בחי' הללו הם מבחינת שמו והודו של שמו כו'.

тоді як рівень прихованих світів — це те, що взагалі неможливо збагнути чи осягнути: «Жодне око не бачило» тощо. І всі ці рівні походять від аспекту Його Імені та величі Його Імені тощо.

אבל בא"ס ב"ה עצמו לא שייך כלל זה שהוא קדוש ומובדל מגדר עלמין לגמרי ולא שייך אפילו בחי' עלמין סתימין כו' ובחינת עלמין סתימין הם כעשיות גשמיות אצלו ית'.

Але Сам Нескінченний (Ейн Соф), благословенний Він, зовсім не підпадає під це поняття, адже Він святий і цілковито відокремлений від самої категорії світів, і навіть рівень прихованих світів [до Нього] не стосується тощо. Рівень прихованих світів для Нього, благословеного, подібний до фізичних дій творення.

13 וכמאמר אדון הנפלאות. וכמ"ש עושה פלא. ומה שקדושים בכל יום יהללוך סלה הוא בבחי' ושמך קדוש בלבד והיינו כי משם נמשך קדושתם ומהללים להתכלל ולהבטל במקורם.

Як сказано: «Володар чудес», і як написано: «Він творить диво». А те, що «святі щодня прославляють Тебе, села», стосується лише рівня «i Im'я Твоє святе»; тобто звідти сходять їхня святість, і вони прославляють, щоб бути поглинутими у своєму джерелі й втратити в ньому самотійне існування.

אבל ישראל הם מקדשי שמך כי הנה באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] תלוי אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] להיות התלבשות א"ס ב"ה בחכמה וחסד להחיות ולהוות עלמין סתימין ועלמין דאתגליין והיינו אק"ב [אשר קדשנו במצותיו] ממש הקב"ה מניח תפילין כו'.

Але Ізраїль — це ті, «хто освячує Твоє Ім'я», адже від пробудження знизу (ітарута делетата) залежить пробудження згори (ітарута делейла): щоб Нескінченний (Ейн Соф), благословенний Він, був облачений у мудрість (Хохма) і милість (Хесед), аби оживляти й приводити до буття приховані та явлені світи. І це — «Який освятив нас Своїми заповідями», буквально: «Святий, благословенний Він (Кудша бріх ху), накладає тфілін» тощо.

14 וע"י הנחת תפלין למטה מתעורר קדושה העליוני שלמעלי [שלמעלה] להיות שורה ומתלבש בתוך עלמין. וקדושה זו היא מבחי' אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה בעצמו ובכבודו שלמעלה מגדר עלמין

Завдяки накладанню тфілін унизу пробуджується вища святість згори, щоб спочити на світах і вбратися всередину них. Ця святість походить від рівня Нескінченного світла (Ор Ейн Соф), благословенний Він, — від самої Його сутності та слави, що перебуває вище за категорію світів.

בחי' אתה קדוש שהוא אדון הנפלאות למעלה מעלה מבחינת פליאות חכמה שמאין תמצא כי המצות הן הן רצונו ית' ובחי' מדרגת הרצון הוא הגבה למעלה מאד מבחי' חכמה.

[Це] рівень «Ти святий» — «Володар чудес», що незмірно вищий за рівень чудес мудрості (Хохми), яка «постає з нічого»; адже міцвот — це сама Його воля, благословенний Він, а рівень волі надзвичайно високий і набагато вищий за рівень Хохми.

15 ולכן הם מקדישי ומרוממים שמך שבהם ועל ידם נתעלה בחי' שמו בקדושת אור א"ס ב"ה עצמו.

Отже, вони освячують і звеличують Ім'я Твоє, бо в них і через них рівень (бхіна) Його Імені підноситься до святості самого Нескінченного світла (Ор Ейн Соф) — благословенний Він Сам.

וזהו יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט [ומעשים טובים] בעוה"ז מכל חיי עוה"ב [עולם הבא] שהם מבחינת שמו יתי בלבד. אבל ע"י המע"ט [המעשים טובים] ממשיכים קדושת אור א"ס ב"ה בעצמו כנ"ל:

Це [значення слів]: «Краща одна година повернення (тшува) і добрих справ у цьому світі за все життя Світу Прийдешнього», яке походить лише від бхіни Його Імені, благословенний Він; але через добрі справи вниз притягується святість самого Ор Ейн Соф — благословенний Він Сам, — як пояснювалося вище.

16 והנה מן המצות נעשה לכושים לנפש כמ"ש בזוהר ע"פ ואברהם זקן בא כימים באינון יומין עילאין דאינון לכושין כנ"ל.

З міцвот створюється одяг для душі, як сказано в Зогарі щодо вірша: «І Авраам був старий, прийшов у днях»: «у тих вищих днях, які є одягом», як згадувалося вище.

והיינו לפי שע"י המצות ממשיך אור מקיף מבחי" סובב כל עלמין לכן נעשה לכוש לנשמתו שתהיה נפשו צרורה בצרור החיים את ה' וכו'.

Це тому, що через міцвот притягується згори охоплююче світло (Ор Макиф) від рівня світла, що охоплює всі світи (совев коль альмін); тому воно стає одягом для його душі, щоб його душа була «зв'язана у вузлі життя з Ім'ям Б-га (Гавая)» тощо.

אך הנה אמרו אפילו פושעי ישראל מלאים מצות כרמון ומ"מ אין ממשיכין כלום. אלא הענין הוא שהמשכת קדושה העליונה הוא ע"י שמחה של מצוה דוקא וכדכתיב תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה.

Але [Мудреці] сказали, що навіть грішники Ізраїлю сповнені міцвот, мов гранат, і все ж не притягують згори нічого. Однак суть у тому, що притягнення вищої святості відбувається саме через радість від міцви, як написано: «Через те, що ти не служив Гаваї, своєму Б-гу, з радістю».

17 והשמחה היא מצד התכונות מזה עצמו איך שהמצות הם בחינת אור א"ס ב"ה עצמו בחי" אדון הנפלאות וכו'.

А радість походить із роздумів саме про це: міцвот [заповіді] є рівнем самого Нескінченного світла (Ор Ейн Соф) — благословенний Він Сам — тобто рівнем (бхіною) «Владики чудес» тощо.

ולזה ישמח לבו בקיום המצות אשר קדשנו במצותיו ממש והוא בחי' חמר חווריין עתיק שהוא בחי' ענג העליון להתענג על ה' ממש.

Тому його серце радітиме, коли він виконуватиме міцвот, [адже Він] «освятит нас Своїми заповідями» — буквально. Це бхіна «давнього білого вина» (хамар хівар'ян атік), тобто бхіна вищої насолоди (таануг): насолоджуватися самим Б-гом, воістину.

אך צריך לעורר מתחלה בנפשו בחי' יין אדום ויין המשכר שהוא בחי' גבורות קדושות כדי לאתהפכא חשוכא לנהורא ומרירו למיתקא שאז יתענגו על ה' בתענוג המשכת וא"ס [אור אין סוף] ב"ה

Однак спершу він має пробудити у своїй душі бхіну червоного вина та п'яного вина — святих гвурот (стриманостей), — щоб перетворити темряву на світло, а гіркоту — на солодкість; тоді вони насолоджуватимуться Б-гом насолодою від притягнення вниз Ор Ейн Соф, благословенний Він.

כי התענוג הוא שייך אחר מילוי הרצון שכשנתמלא רצונו וחפצו מה שהיה חושק ומתאוה אז יתענג

Адже таануг настає після здійснення волі (рацон): коли здійснилися його воля й бажання щодо того, чого він прагнув і чого жадав, тоді він відчуває насолоду,

משא"כ אם לא היה לו תשוקה כ"כ [כל כך] אין התענוג אצלו כ"כ [כל כך] גם בהיות אצלו הדבר ההוא ולכן צריך לעורר תחלה בחינת גבורות על הירידה אשר רחוק מה' בתכלית.

а якщо його прагнення було не таким сильним, то й таануг його не такий великий, навіть коли він має бажане. Тому спершу потрібно пробудити бхіну гвурот через падіння — [у якому] він безмірно далекий від Б-га.

18 ובפרט כאשר יהי' ממארי דחושבנא מן המעשים ודבורים והמחשבות אשר לא לה' המה. וישוב

אל ה' וירחמהו וכמאמר אלהי עולם ברחמיך הרבים כו' וכמ"ש במ"א

І особливо це так, коли він належить до «майстрів підрахунку» своїх учинків, слів і думок, що не були заради Б-га. «Нехай повернеться до Імені Б-га (Гавая), і Він змилується над ним», — як сказано: «Вічний Б-же, у Твоєму великому милосерді...», тощо, як пояснюється в іншому місці.

ואזי תהי' [תהיה] שמחת הנפש בקיום המצות ביתר שאת כי כל שתגדל התשוק' [התשוקה] והצמאון מחמת ריחוק מקום מצד הגוף כך תגדל שמחת הנפש מצד המשכ' אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה בקיום המצות והתענגו על ה' במילוי רצונה וחפצה

I тоді радість душі від виконання міцвот буде значно більшою, бо що сильнішими стають туга й спрага через віддаленість, спричинену тілом, то більшою буде радість душі від притягнення вниз Нескінченного світла (Op Eйн Соф), хай буде Він благословенний, через виконання міцвот, і [від] її насолоди Б-гом, коли сповнюються її воля й бажання.

וז"ש [וזהו שכתוב] זאת נחמתי בעניי כי אמרתך חייתי וכמאמר כי הם חיינו ואורך ימינו כו' ואין לערב שמחת הנפש בעצבון הגוף וכו'.

Ось що означають слова: «Це моя втіха в моїй скруті, бо слово Твоє оживило мене», як сказано: «Бо вони — наше життя й довголіття наших днів...», тощо. I не слід змішувати радість душі зі смутком тіла, тощо.

אך כדי להוציא בחי' יין הנ"ל צריך לשית עצות בנפשו להיות בבחינת ונפשי כעפר לכל תהיה מן הרגליות וכו'. ועל ידי דריכה ברגלים בגת שהיא בחינת לב נשבר ונדכה כו'.

Але щоб видобути згадане вище вино, людина має обміркувати, як досягти в душі стану «Нехай душа моя буде для всіх мов порох», подібно до низькорослих лоз (ραγλῖνος), тощо, а також витоптувати ногами в чавильні — тобто досягти стану розбитого й пригніченого серця, тощо.

19 והנה כנגד ב' בחינות יין הנ"ל כך נמשך ב' בחינת לבושין. וזהו כבס ביין לבושו שיהיו לבושי המצות מכובסים עד"מ כמו בגד המכובס מן הלכלוך כך הנה אפי' [אפילו] פושעי ישראל מלאים מצות כו'.

Тепер, відповідно до двох згаданих вище рівнів вина, притягуються вниз два рівні одягу. Це [і є значенням слів]: «Він виправ свій одяг у вині» — щоб одяги міцвот були випрані, образно кажучи, як одяг, випраний від бруду. Так само й навіть грішники з Ізраїлю сповнені міцвот тощо.

20 ואעפ"כ [ואף על פי כן] **את פושעי** [פושעים] **נמנו שלבושי המצות שלהם הם מלובשי** [מלובשים] **כלבושי**
צואים שלהם משא"כ ע"י בחי יין ושמחה של מצוה נעשה בחי ככוס לבוש והתפשטות מלבושי
שכנוגה להתענג על ה' לבדו. [מלבושיה / מלבושים]

I все ж їх «зарахували до грішників», бо одяг їхніх міцвот огорнутий їхнім забрудненим одягом. Натомість завдяки рівню (бхіна) вина й радості міцви відбувається очищення одягу та скидання одягу, що належать до Ноги, аби насолоджуватися лише Б-гом.

וע"י בחי דם ענבים הוא בחי יין אדום שהוא ענין התגברות הנפש לאהפכא חשוכא לנהורא והמרירות
על ריחוקו מאור פני ה' ונק' דם לפי שצריך יגיעת הנפש ויגיעת בשר בנפשו דמו.

A завдяки рівню «крові винограду», тобто рівню червоного вина, душа долає [саму себе], щоб обернути темряву на світло, і відчуває гіркоту через свою віддаленість від світла лику Б-га. Це називається «кров'ю», бо вимагає праці душі й праці тіла — своєю душею, своєю кров'ю.

אך מ"מ נק' דם ענבים בחי יין שצ"ל ע"י בחי שמחה שהיא בחי התבוננות מצד גדולת ה' א"ס ב"ה
ישוב אל ה' וירחמהו.

I все ж це називається «кров'ю винограду», рівнем вина, бо це має відбуватися через рівень радості — через роздуми про велич Б-га, Нескінченного (Ейн Соф), благословенного Він: «Нехай він повернеться до Імені Б-га (Гавая), і Він змилується над ним».

21 וירחמהו דייקא דהיינו על ניצוץ אלהי [אלהות] **שבו איך ירד פלאים מטה מטה כמ"ש במ"א**

«I Він змилується над ним» — саме так: тобто над іскрою Б-жественності, що є в ньому, — наскільки дивовижно вона опустилася все нижче й нижче, як пояснюється в іншому місці.

ועי"ז נעשה בחי סותו פי סותו מלשון מסוה הוא כסוי הראש והפנים שיש ב' בחינות לבושין לבוש
הגוף ע"ד משל ולבוש הראש והפנים ע"ד משל.

I завдяки цьому виникає рівень, названий «його вбранням» (сусо). Пояснення: сусо пов'язане зі словом масве (покривало) — покриттям голови й обличчя. Адже є два рівні одягу: умовно кажучи, одяг тіла й одяг голови та обличчя.

22 והנה ע"י בחי' יין המשמח נמשך בחי' לבוש לבחי' הגוף של הנפש שהוא בחי' לבושי מדות הנפש אהבה ויראה כו'

Тепер завдяки рівню / аспекту (бхіна) «вина, що звеселяє» низводиться одяг для бхіни тіла душі, тобто для бхіни одягів емоційних атрибутів (мідот) душі — любові й трепету (агава ве-йіра) тощо;

אבל ע"י בחי' דם ענבים נמשך לבוש לבחי' הראש והפנים של הנפש והוא בחי' ראייה ושמיעה.

але завдяки бхіні «крові винограду» низводиться одяг для бхіни голови й обличчя душі, тобто для бхіни зору й слуху.

23 וכמ"ש הביטוי אליו ונהרו וגו'. וכי אפשר להסתכל בשכינה כו' אלא היינו לאסתכלא ביקרא דמלכא כו'

Як написано: «Вони поглянули на Нього й засяяли» тощо. Але чи можливо вдивлятися в Б-жественну присутність (Шехіну) тощо? Ні, це означає «вдивлятися в славу Царя» тощо.

והענין כמאמר רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] במקום שבע"ת [שבעלי תשובה] עומדים כו' כי צדיקים גמורים ע"י שמחה של מצוה והתענגם על ה' ממשיכים ענג העליון מלמעלה למטה

Суть цього — у словах наших благословенної пам'яті мудреців: «На місці, де стоять баалей тшува (ті, хто повертається)» тощо. Адже цілковито праведні завдяки радості від міцви та насолоді Б-гом низводять найвищу насолоду згори донизу,

אבל הכעל תשובה ע"י התגברותו על הרע שכנפשו במסירת נפש היא כבחי' הסתלקות מלמטה למעלה כדרך הגבורות ורשפי אש כו'. ולכן נעשה לבוש לנשמתו ג"כ למעלה על בחי' ראש הנ"ל:

тоді як бааль тшува, долаючи зло у своїй душі самопожертвою (месірут нефеш), перебуває на рівні піднесення знизу догори — подібно до гвурос (сил стриманості) та «спалахів вогню» тощо. Тому й для його душі вгорі утворюється одяг — на згаданому вище рівні голови.

24 והנה זהו כל עבודתנו בקיום המצות בזמן הזה להמשיך לנפש שתתעלה בעילוי אחר עילוי לאור באור א"ס ב"ה ותהיה הנפש צרורה כו'.

А це і є все наше служіння в цей час: виконувати міцвот, щоб низвести [світло] до душі, аби вона підносилася від піднесення до піднесення, осяюючись Нескінченим світлом (Ор Ейн Соф), благословенний Він, і щоб душа була «зв'язана» тощо.

אבל תכלית השלימות של ימות המשיח בקיום המצות ומעשה הקרבנות שיהיו הקרבנות כבשים ופרים וכו' ג"כ נכללים ומתעלים בעילוי אחר עילוי באור א"ס ב"ה.

Але остаточно досконалість днів Машіаха у виконанні міцвот і принесенні жертв полягатиме в тому, що жертви — ягнята, бики тощо — також будуть включені й піднесені, від піднесення до піднесення, у Нескінченному світлі, благословенний Він.

אך בזמן הגלות אי אפשר לנפש האדם להעלותם ולקשרם במקורם מאחר שהיא מקושרת בעצמה למטה.

Але за часів вигнання людська душа не може піднести їх і зв'язати з їхнім джерелом, оскільки сама вона пов'язана внизу.

אבל לימות המשיח שיקויים ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר וגו'. שנשמות ישראל יהיו במעלה אז יהיה זמן קיום המעש' [המעשה] והעלאת ניצוצות שנפלו אפילו הבהמות.

Але в дні Машіаха, коли здійсниться: «І відкриється слава Гаваї, і всяка плоть побачить» тощо, — адже душі Ізраїлю тоді будуть на високому рівні, — настане час виконання діяння й піднесення іскор, що впали навіть у тварин.

25 וכמו שהיה בתחלת בריאת העולם שקודם שנבר' [שנברא] אדם הראשון נא' [נאמר] ואדם אין לעבד את האדמה וגו'.

Так було й на початку створення світу: ще до того, як був створений перший чоловік (Адам га-Рішон), сказано: «І не було людини (адам), щоб обробляти землю» тощо.

ואח"כ נעשה אדם ויניח'ו בגי'ע [בגן עדן] לעבדה ולשמרה. אלא שאח"כ ויגרש את האדם וגו' כלומר שלא הי' [היה] בבחי' אדם והוצרך לילך ולתקן נפשו.

Згодом було створено людину, «і Він поселив його в саду Еден, щоб обробляти його й охороняти його». Але потім «Він вигнав людину» тощо; тобто той ще не був на рівні адам, «людини», і йому довелося піти, щоб виправити свою душу.

26 ושלימות בחי' אדם הוא בזמן המשיח שנאמר עליו הנה ישכיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד מא"ד הוא אותיות אד"ם.

І досконалість рівня адам (людини) настане за часів Машіаха, про якого сказано: «Ось, Мій слуга матиме успіх; він буде піднесений і вознесений, і дуже (меод) високий». Меод (мем-алеф-далет) складається з тих самих літер, що й адам (алеф-далет-мем).

וכן ראשי תיבות אד"ם אד"ם דו"ד משי"ח שבזמן ימות המשיח נשלם בחינת אדם ואזי הוא זמן היום לעשותם זמן קיום המצות בשלימות שיהיה הקרבת קרבנות כמצות רצונך.

Так само початкові літери слова адам утворюють імена Адам, Давид, Машиах. Адже за часів Машиаха рівень адам буде довершений, і тоді настане час «сьогодні — виконувати їх», час досконалого виконання міцвот, коли приноситимуть жертви «згідно з приписом Твоєї волі».

משא"כ בזמן הגלות אין עשיית המצו' [המצות / המצוה] כרצונך ממש אלא לעילוי הנפש שיתקן בחי' אדם שלא יהיה ואדם אין לעבד.

На відміну від цього, за часів вигнання виконання міцвот не є по-справжньому «згідно з Твоєю волею», а [є] заради піднесення душі, щоб вона виправила рівень адам і щоб більше не було «людини, яка обробляла б [землю]».

אבל עיקר העבודה לעבדה ולשמרה הוא בימות המשיח דוקא.

Але головне служіння — «обробляти її та пильнувати її» — відбуватиметься саме за часів Машиаха.

והתפלה שהיא בחי' נשיאת הנפש הוא כנגד הקרבנות אבל אינה כבחי' קרבנות ממש כי שם בחינת עליות כל העולמות בכלל ואפילו נפש הבהמה היורדת למטה לארץ.

А молитва, яка є рівнем піднесення душі, відповідає жертвоприношенням, але не є жертвоприношенням у буквальному сенсі, адже саме в жертвоприношеннях відбувається загальне піднесення всіх світів, навіть душі тварини, яка спускається вниз, на землю.

27 והנה על בחינת גפן ויין הנ"ל נאמר אסרי לגפן עירה פי' שבימות המשיח שיושלם בחי' אדם אז יהיו

כלל ישראל מתעלים במעלה העליונה שיהיה בבחי' גפן ויין המשמח בשמחה של מצוה

А щодо згаданого вище рівня виноградної лози й вина сказано: «Прив'язуючи своє лоша до виноградної лози». Це означає, що в дні Машиаха, коли буде довершено рівень адам, увесь Ізраїль піднесеться до найвищого рівня і перебуватиме на рівні виноградної лози та «вина, що звеселяє», — у радості міцви;

וגם יהי' אוסרי אוסר יו"ד שבחי' יו"ד היא בחי' חכ' [חכמה] עילאה הוא אוסר ומקשר לבחי' גפן

і буде також «осрі» («прив'язування»), [тобто] «осер» («прив'язує») [i] йуд: адже рівень йуд, який є рівнем надземної мудрості (Хохма), прив'язує та поєднує з рівнем виноградної лози.

(וענין החכמה הוא בחי' בטול שצ"ל בהשמח' [בהשמחה] עמ"ש ע"פ ולא נחם אלקי' דרך ארץ פלשתים וע"פ כיום השמע"צ [השמיני עצרת]). ועי"ז יהי' [יהיה] בבחי' עירה.

(Суть Хохми — це рівень самоусунення (бітуль), який має бути присутнім у радості; див. пояснення до вірша «I Б-г не повів їх дорогою через землю филистимлян» та до вірша «На восьмий день — зібрания»). I завдяки цьому вони будуть на рівні іро («його лошасти»).

כי הנה עירה סובל ב' פירושים לשון עיר פרא אדם ובחי' עיר אלהים.

Адже слово «іро» має два значення: «айіро» — лоша, як у вислові «людина народжується лошам дикого осла», і рівень «іро» — міста, «міста Б-га».

וביאור הדבר כי עיר פרא אדם יולד כתי' [כתיב]. פי' יולד היינו כשהמדוי' אצלו כתולדתו וטבעו שלא נהפכו אצלו לעמוד כנגד טבעו כי זהו עבודת האדם לעמוד נגד טבעו הקשה מפני אהבת ה' ויראתו.

Пояснення таке: написано: «Людина народжується лошам дикого осла». Слова «народжується» означають, що її емоційні атрибути (мідот) залишаються такими, якими були від народження, і відповідають її природі; вони не змінилися так, щоб протистояти її природі. Адже служіння людини полягає в тому, щоб протистояти своїй суворій природі з любов'ю до Б-га й трепету перед Ним.

משא"כ כשהטבע מסייע אין זו עבודה תמה ונקרא עיר פרא אדם

Натомість, коли природа допомагає людині, це не є цілісним служінням, і її називають «лошам дикого осла, людиною».

אבל כשהוא מקושר בבחי' גפן בחי' יין היוצא מן הגפן עיי' דריכה ומן הרגליות וכו' כנ"ל אזי נעשה בחי' עירה עיר ה' שהוא בחי' עיר אלהינו כמו שאמרו רז"ל [רכותינו זכרונם לברכה] אימתי נקרא גדול כשהוא בעיר אלהינו וגו'.

Але коли людина пов'язана з рівнем виноградної лози — рівнем вина, що виходить із виноградної лози внаслідок топтання та з низькорослих лоз тощо, як згадувалося вище, — тоді вона стає рівнем іро, «міста Б-га», тобто рівнем «міста нашого Б-га», як сказали наші мудреці, благословенної пам'яті: «Коли Він називається великим? Коли Він у місті нашого Б-га» тощо.

28 ולשרקה בני אתונו. הנה שורקה היא זמורה רכה וילדה שענביה מועטים עדיין ומעט יין היוצא ממנה

נקי שורקה נקודת שור"ק

«I сина своєї ослиці — до добірної лози (сорека)». Сорека — це ніжний молодий пагін, на якому ще мало винограду і з якого виходить небагато вина; її називають сорека, [від] голосного шурук.

כי הנה גפן הוא בחינת סגו"ל וגם כל נקודת גפן הוא סגו"ל

Виноградна лоза (гефен) — це рівень / аспект (бхіна) сеголь, а також усі голосні знаки слова гефен — сеголь.

וכדכתי [וכדכתיב] גפן ממצרים תסיע וגוי כסו הרים צלה פי צלה בחי צל כמ"ש ה' צלך דהיינו ישת חשך סתרו והוא העולה למעלה ומכסה על בחי הרים שהם האבות.

Як сказано: «Ти пересадив лозу з Єгипту», тощо, «Гори були вкриті її тінню». Пояснення: «її тінь» — це бхіна тіні, як сказано: «Гавая — твоя тінь», тобто: «Він зробив темряву Своїм сховком»; і саме вона підноситься вище й покриває бхіну «гір», якими є праотці.

29 והנה האבות הם שלשה בחינת סגו"ל. וזהו בחי גפן. אבל שורקה הוא בחי נקודת השורק והשור"ק יש

בו ג"כ ג' נקודות שבסגו"ל אלא שהם זה למטה מזה.

Отже, праотців троє — це рівень сеголя (голосного знака з трьома крапками), і це також рівень виноградної лози (гефен). А сорека — це рівень голосного знака шурук; у шурука також є три крапки, як у сеголя, але вони розташовані одна під одною.

כך הנה שכשהאדם הוא בבחי התקרבות והתלהבות בכח ג' נקודות ממטה למעלה ומלמעלה למטה והממוצע וכו' וכמ"ש במ"א אזי נקרא בחי סגו"ל.

Так, коли людина перебуває на рівні наближення й палкого запалу, завдяки силі трьох крапок — знизу вгору, згори вниз і проміжним шляхом тощо, як пояснюється в іншому місці, — це називається рівнем сеголя.

אבל כשהוא בבחינת ריחוק מקום אלא שהוא בבחי הודאה כלומר שידוע שהוא רחוק מה' ונעשה כפוף ומודה ואין ערב לכו לגשת מפני ביטולו נקרא בחינת שור"ק

Але коли людина перебуває на рівні віддаленості, проте водночас — на рівні визнання, тобто знає, що вона далека від Б-га, схиляється і визнає це, а серце її не наважується наблизитися через самоусунення (бітуль), її називають рівнем шуруку.

ושלש נקודות זו למטה מזו. כלומר שמשפיל עצמו מטה מטה להיות רחוק בעיניו להגיע לזה באומרו מי אנכי וכי וע"י זה נעשה מבחי אתונו בחי בני בחי בן וכמ"ש בנים אתם וגוי להיות כמו ברא כרעא דאבוה.

[Він має] три крапки, розташовані одна під одною. Тобто людина дедалі більше принижує себе, вважаючи, що вона далека від того, щоб досягти цього, і кажучи: «Хто я?» тощо. І завдяки цьому рівень «його ослиці» стає рівнем «сина», рівнем сина, як сказано: «Ви — діти...», — щоб бути подібним до «син — нога свого батька».

30 והנה התהפכות בחינות אלו נעשו ע"י כבס ביין וגוי כבס לשון עבר

Тепер перетворення цих рівнів відбувається завдяки словам «він виправ у вині» тощо. Кібес («виправ») стоїть у минулому часі.

שתכלית השלימות של ימות המשיח ושלמות בחינת אדם להיות בחי עירה ובחי בן הוא ע"י שכבר כבס ביין הגלות שע"י עבודתנו בזמן הגלות לעורר את האהבה ושמחה של מצוה אתהפכא חשוכא לנהורא והוא תכלית של ימות המשיח כנ"ל:

Бо найвища довершеність днів Машиаха й досконалість рівня адама (людини) — досягнення рівня іро (міста) та рівня сина — настає завдяки тому, що він уже обмився вином вигнання: завдяки нашому служінню під час вигнання, коли ми пробуджуємо любов і радість міцви, темрява перетворюється на світло. А це і є кінцевою метою днів Машиаха, як пояснювалося вище.

LikuteiTorah.com

ХАСИДСЬКА ПАРША

Про це видання

This edition contains the Hebrew text i the English translation.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0.

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com.
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

Український переклад і пояснення підготовлено для LikuteiTorah.com за допомогою ШІ (openai/gpt-6-luna-pro:batch) та звірено з єврейським текстом і Sefaria; редактором-людиною ще не перевірено. Будь ласка, важливе перевіряйте за єврейським текстом.

Ребе просив вивчати маамарим тижневої парші — «Хасидську паршу» — протягом того тижня, розподіливши навчання на сім днів (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Навіщо її вивчати та благословення Ребе: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Безкоштовний некомерційний проєкт; тут нічого не продається. Не пов'язаний із Kehot, Sefaria чи Lubavitch Library.
© likuteitorah.com

Із likuteitorah.com/uk/torah-ohr/vayechi/3/

НА ЧЕСТЬ

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Батько Ребе, реб Леві-Іцхок